

**SON KULLANMA
TARİHİ:
2019**

ATILLA KIYAT

Tarihçi Kitabevi Yayınları: 124
Tarihçi Kitabevi Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakođlu

Editör: Necip Azakođlu
Yayına Hazırlayan: Nevin Azakođlu
Sayfa ve Kapak Tasarım: Tarkan Togo

Birinci baskı: Nisan 2018, İstanbul
Boyutlar: 13.5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 120

Baskı ve Cilt:
İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Çobançeşme Mah. Altay sok. No:8 Yenibosna
BAHÇELİEVLER - İSTANBUL
Tel: +90 (212) 496 11 11
Sertifika no: 10614

ISBN: 978-975-2466-16-6

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
www.tarihcikitabevi.com

Moda Caddesi No: 104/A Moda / KADIKÖY-İSTANBUL
Tel: 0 216 418 68 86
GSM: 0 530 370 74 11
E- posta: info@tarihcikitabevi.com

 tarihcikitabevi TarihciKitabevi tarihcikitabevi

**SON KULLANMA
TARİHİ
2019**

ATILLA KIYAT

Atilla KIYAT (1941, İzmir) Heybeliada Deniz Lisesi'nin ardından dört yıllık Deniz Harp Okulu'nu tamamlayarak 1963'te teğmen rütbesiyle donanmaya katıldı. 1974'te Deniz Harp Akademisi'ni, 1978'de Silahlı Kuvvetler Akademisi'ni bitirdi. 1963-1987 yılları arasında çeşitli karargâh ve kıta görevleri yaptı. Bu görevlerin başlıcaları, Gündümlü Mermili Hücumbotlar Grup Komutanlığı, TCG Gayret Muhribi Komutanlığı, Atatürk'ün yatı TCG Savarona Komutanlığı, Üçüncü Muhrip Filotilla Komodorluğu, Harp Akademileri öğretim üyeliği, NATO (Belçika) Türk Askeri Temsil Heyeti Başkanlığı'nda Deniz Plan Subaylığı ve Kurmay Başkanlığı görevleridir. 1987 Mayıs-Haziran aylarında NATO Akdeniz Çağrı Kuvvet Komutanlığı'nı deruhte etmiş, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'na katılmış bir Kıbrıs gazisidir. 1987'de Tuğamiral, 1991'de Tümamiral ve 1995'te Koramiral rütbelerine terfi eden Kıyat, sırasıyla Deniz Kuvvetleri Plan Teşkilat Daire Başkanlığı, Deniz Harp Okulu Komutanlığı, Akdeniz Bölge Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Lojistik Başkanlığı, Hücumbot Filosu Komutanlığı, Harp Filosu Komutanlığı, NATO (Belçika) Türk Askeri Temsil Heyeti Başkanlığı ve Kuzey Deniz Saha Komutanlığı görevlerinde bulunmuş ve 1999 yılında kadrosuzluktan emekliye sevk edilmiştir.

Kıyat, 2000-2003 yılları arasında Fenerbahçe Spor Kulübü Yönetim Kurulu'nda Asbaşkan ve Basın Sözcüsü olarak görev yapmış ve aynı tarihlerde NTV Strateji ve Savunma Danışmanı olmuş, bu kanalda İshak Alaton ve Erdoğan Aktaş'la birlikte "Ne Yapmalı" adlı programı yapmıştır. Kıyat, NTV ve çeşitli TV kanallarında çok sayıda açık oturum ve haber programlarına yorumcu olarak katılmış, çeşitli gazete ve dergilerdeki röportajlarında Türkiye ve bölgedeki sorunlarla ilgili olarak tespit, değerlendirme ve çözüm önerilerinde bulunmuş, anılan konularda sivil toplum örgütleri, kamu kurumları ve üniversitelerde konferanslar vermiştir. 2000-2014 yılları arasında özel bir şirkette yönetim kurulu üyeliği ve en üst düzey profesyonel yöneticilik yapan Kıyat, halen Büyük Kulüp Yönetim Kurulu üyesidir. "Üç Yıldız Bir Penaltı" adlı kitabın da yazarı olan Kıyat, Türk Silahlı Kuvvetler Akademisi'ni birincilikle bitiren ilk deniz subayı olarak Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nca, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni NATO nezdinde üstün başarı ile temsilinden dolayı da Genelkurmay Başkanlığı'nca takdirname ile ödüllendirilmiştir. Ayrıca Abdi İpekçi Türk-Yunan Dostluk Ödülü sahibidir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
20. Yüzyıldan Küçük Kareler	11
2000'lere Geçiş	23
2002 Seçimleri	27
EGE-KOOP Semineri	31
Irak Harekâtı	45
2007 Seçimleri	53
2008 – 2009 Yılları	61
One Minute!	65
2010 Günlüğü	71
2011'de Yaşananlar	85
2013 Yılı: Baharlar Kışlara Dönüşüyor	95
2015 Yılı	109
Sözün Kısası:	115
Dizin	119

torunlarım Müge ve Kuzey'e...

ÖNSÖZ

Tam on yıl sonra kalemi tekrar elime aldım. “Üç Yıldız Bir Penaltı” adlı kitabımı 2007 yılında yazmaya başlamıştım. Kitap, 2010 Mayıs ayında birinci baskısını ve aynı yılın Ağustos ayında ikinci baskısını yaptı. Bu kitap otobiyografiydi ama kırk üç yıldır üniformasını giydiğim Deniz Kuvvetlerimiz de irdelenmesini içeriyordu. Şu anda yazmaya başladığım kitabın konuları arasında olan, Türk Silahlı Kuvvetleri’ni hedef alan komploların bir yerde başarıya ulaşmasında bizim neslin hatalarının da neler olduğu, “Üç Yıldız Bir Penaltı”nın satır aralarında gizliydi.

Elinizdeki kitap bir otobiyografi değildir. Dünyada ve özellikle de Türkiye’de son otuz yılda yaşananların basit ve anlaşılır bir özetidir. Bu otuz yıl içinde öngörülerimi, öngördüğümü zannedip göremediklerimi, siyaset ağırlıklı, dürüst, objektif bir şekilde size sunmaya çalışacağım.

Hadi bakalım... Size de bana da kolay gelsin...

1999 yılı Ağustos ayı sonunda Deniz Kuvvetleri’nden emekliye ayrıldıktan sonra, sudan çıkmış balık misali dönemim çok kısa sürdü. 2000 yılı başında kendimi çok yoğun bir sivil hayatın içinde buldum. İş dünyasına, spor dünyasına ve bunun kaçınılmaz sonucu olarak medya dün-

yasına hızlı bir giriş yapmıştım. Emekli koramiral titrim nedeni ile medyanın ilgisi sporla sınırlı kalmamış, sosyal ve siyasi konuları da kapsamıştı. Bu da beni hem kendim hem mensubu olduğum kuvvetin itibarı hem de toplumu doğru yönlendirme sorumluluğum nedenleri ile Türkiye'yi ve dünyayı daha yakından takip etmek mecburiyetinde bıraktı. Kırk yıllık devlet deneyimimi gözlemlerimle birleştirerek toplumun önünde boy gösteriyordum. İşte bu birikimle iş ve spor dünyasını bir başka kitaba bırakarak, hep birlikte dünyanın ve Türkiye'nin son otuz yılına bakalım.

2000 yılı Şubat ayında EGE-KOOP'un düzenlediği 9. Eğitim Semineri'nde, ileriki sayfalarda tam metnini sunacağım bir konuşma yaptım. Özetle, Türkiye'nin 20. yüzyılın son on yılına hazırlıksız yakalandığını, dünyadaki değişimlere ayak uyduramadığını ve bu nedenle de bu on yılı ıskaladığını, 21. yüzyılın ilk on yılının ıskalanmaması için neler yapılması gerektiğini dile getirdim.

20. Yüzyıldan Küçük Kareler

Evet... Türkiye 20. yüzyılın son on yılını resmen ıskaladı. Dünyadaki çok önemli değişikliklerin farkına varmadan veya farkına varıp da ne olduğunu anlamadan geçirdi bu on yılı... Bu kayıp on yıl, kaybettiğimiz ve halen kaybetmekte olduğumuz yılların da sebebi oldu. Bu on yılda neler olmuştu dünyada, hafızalarımızı tazelayelim. Berlin Duvarı yıkıldı, Almanya birleşti. Sovyetler Birliği çöktü... Beş tanesi, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan Karadeniz ve Kafkaslarda komşumuz olmak üzere on beş bağımsız devlet oluştu. ABD, Irak'ı Kuveyt'i işgal etmesi için yüreklendirdi, sonra bu işgali bahane ederek Birinci Körfez Harekâtı ile Irak Operasyonu'nu gerçekleştirdi. "Irak'ın toprak bütünlüğünden yanayız" sloganları eşliğinde Irak resmen üçe bölündü. Kuzey Irak'ta bağımsız Kürt Devleti'nin temelleri atıldı. Varşova Paktı dağıldı. Rusya'nın Balkanlar ve Doğu Avrupa'daki hegemonyası kalktı, etkisi sıfırlandı. Bir zamanlar Sovyetler Birliği'nin peyki olan devletler, NATO ve Avrupa Birliği'ne katılmak için Batı'nın kapısına dayandı. Doğu Blokunda olan bu değişiklikler NATO'yu tartışılır hale getirdi. "Tehdit ortadan kalktığına göre NATO hâlâ gerekli mi?" suali sorulmaya başlandı. "Acaba NATO'nun da sonu geldi mi" diye tartışılırken NATO bu süreçten büyüyeye-

rek, genişleyerek çıktı; hem sorumluluk ve etki alanı hem de üye devlet sayısı olarak. Tehdidin yerini belirsizlikler ve riskler aldı, hatta riskler yaratıldı. NATO, sorumluluk, ilgi ve etki sahasını “Barış İçin Ortaklık (BİO)” projesiyle hemen hemen tüm Avrupa ve Asya’yı kapsayacak şekilde genişletti. Dünün düşmanları, bu projelerle aynı masa etrafında toplandılar. BİO ülkeleri NATO karargâhlarında temsil edilmeye başlandılar. Rusya’nın itirazları bir şey değiştirmede. “NATO artı Rusya” özel toplantıları ile bu itirazların etkisi azaltıldı. Aynı tarihlerde, altı federe devletten oluşan Yugoslavya’nın esasında 1980 yılında Tito’nun ölümü ile başlayan parçalanma süreci hızlandı. ABD, İngiltere ve Fransa’nın “Yugoslavya’nın toprak bütünlüğünden yanayız” söylemleriyle bu ülke, kanlı bir iç savaş sonucu parçalandı. Ülkede çatışmalar başladığında, Birleşmiş Milletler ve Avrupalılar önlemeye çalıştı. Onların bir şey yapamayacağını kanıtlamak istercesine ABD, seyirci kaldı. On binlerce insan öldükten sonra, ABD önderliğinde NATO devreye girdi ve 1995 yılı sonunda Dayton Anlaşması ile savaş sona erdi. ABD, Irak Harekâtı’ndan sonra Yugoslavya müdahalesi ile de dünyada tek süper güç olduğunu bir kere daha kanıtlamış oldu. Bu olaylara paralel olarak NATO, stratejisini ve komuta yapısını değiştirdi. Eski Varşova Paketi üyesi üç ülke, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ve Polonya, 1999 yılında NATO üyesi oldular.

Sanırım hafızalarınızı tazeledim. Tabii ki 20. yüzyılın son on yılında dünyada başka olaylar da oldu. Ben, özellikle bizi ve bulunduğumuz bölgeyi doğrudan ilgilendiren ve etkileyen olayları seçtim. NATO üyesi, Avrupa Birliği’ne aday ülke, ABD ile stratejik ortak, Rusya ile ticari partner, İslam Konferansı Örgütü üyesi ve Balkanlar, Kafkasya, Ortadoğu üçgeni merkezindeki konumuyla Türkiye’nin bir dizi siyasi, askeri, ekonomik tedbirleri dünyadaki sıraladığım değişiklikler nedeniyle süratle hayata geçirmesi gerekiyordu. Yapabildi mi? Şimdi ona bakalım.

Konuya “Türkiye 20. yüzyılın son on yılını ıskaladı” diye girmek sonra da “siyasi, askeri, ekonomik tedbirleri hayata geçirebildi mi, şimdi ona bakalım” demek gerçekten çelişkilidir. Hele bir de bu on yılda ikisi tek parti, dördü koalisyon, biri güven oyu alamayan dört azınlık hükümeti, yani tam on hükümet görev aldı dersem, çelişki daha da büyür. “Evet, yapamadı” deyip konuyu kapatabilirim ama bu, kolaycılık olur. Yapamadığını iddia ettiğime göre, bunun kanıtlarını sunmam lazım. Önce siyasete bakalım... Dünün düşmanları bugünün dostları, hatta müttefikleri olmuştu. Geleneksel düşmanlık son buluyordu. Almanya, İkinci Dünya Savaşı’nda işgal ettiği ve neredeyse yarım asır Varşova Paktı’ında kendisi için tehdit olan sınırdaşı Polonya’nın NATO’ya girmesini engellemiyor, hatta bu iki ülke Almanya-Polonya müşterek kolordusunu kuruyordu. Bu arada kırk yıllık NATO müttefiki Türkiye ve Yunanistan, geleneksel düşmanlığını iki kere savaşın eşiğine gelerek devam ettiriyordu. Birkaç yıl içinde birbiri peşi sıra gelişen bu iki olayın birincisi, Üçüncü Deniz Hukuku Konferansı Sözleşmesi’nin Yunanistan Meclisi de dahil en az altmış ülkenin meclisinde kabul edilerek, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi olarak yürürlüğe girmesiydi. Türkiye’nin imzaladığı bu sözleşme, ülkelere kara sularını on iki mile çıkarma hakkı veriyordu. Sözleşmenin Yunanistan Meclisi’nde onaylanması, tarafımızdan bu ülkenin karasularını hemen on iki mile çıkaracağı şeklinde algılanmıştı. Bunun Türkiye için savaş nedeni olduğu, siyasi bir karardı. Bu kararın blöf olmadığını göstermek, caydırmak ve de gerekiyorsa savaşmak üzere Türk Silahlı Kuvvetleri teyakkuz durumuna geçti. Harp filosu da Yunanistan’ın bu kararı almayacağına ve dolayısıyla savaş çıkmayacağına inanan bir komutanın, yani benim emrimde Ege Denizi’ne açıldı. Üç günlük fırtına, her iki ülke gemilerinin limanlara sığınmasına neden oldu. Meteorolojik fırtına, siyasi fırtınayı da dindirdi. Yirmi üç yıl geçti, Yunanistan’ın karasuları

Dizin

- 17-25 Aralık Operasyonları 95
- Abdullah Çatlı 20
- Abdullah Gül 51, 55, 67, 97, 98
- Abdullah Öcalan 21, 25, 95
- Adnan Kahveci 20
- Ahmet Kaya 96
- Ahmet Necdet Sezer 18
- Akil Adamlar 68
- AKP'yi Kapatma Davası 57
- Albay Temizöz Davası 82
- Ali Tatar 86
- Amirallere Suikast 72
- Anayasa Mahkemesi 55, 58, 59,
70, 73
- Arap Baharı 85, 87, 89, 95
- Atilla Işık 75
- Aytaç Yalman 75
- Aziz Yıldırım 86, 91
- Bahriye Üçok 20
- Balyoz davası 72
- Balyoz Davası 71, 78
- barış mitingi 113
- Barzani 88, 96, 107
- Baykal 78
- Berkin Elvan 99, 101, 102
- Berlin Duvarı 11
- BOP 45
- Bülent Arınç 97, 98
- Çadır mahkemeleri 69
- Çetin Doğan 86
- Çetin Emeç 20
- Çetin Saner 60
- Çevik Bir 60, 91
- çözüm süreci 67, 107, 109, 115
- Çözüm süreci 68
- Çözüm Süreci 68, 69, 95, 106, 107,
112
- Cumhurbaşkanlığı Sarayı 101
- Cumhuriyet Mitingleri 56
- Dağlıca Baskını 57
- Davutoğlu 87, 106, 109, 111, 112,
115
- Deniz Feneri Davası 57, 61, 62
- Devlet Bahçeli 19, 55, 83, 88, 111
- Dolmabahçe Mutabakatı 96, 109,
110
- Ecevit 18, 19
- Efkan Alâ 109
- EGE-KOOP 10, 30, 31
- Egemen Bağış 102
- Ekmeleddin 105
- Emine Hanım 55
- Engin Saygun 66
- Erdal Ceylanoğlu 75
- Erdoğan Bayraktar 102
- Ergenekon Davası 57, 59
- Ermeni Sorunu 28, 46, 48, 115
- Esad 88, 89, 92
- Eşref Bitlis 20
- Etkin Pişmanlık Yasası 69
- Fazilet Partisi 19, 21, 27
- Fenerbahçe 4, 27, 76, 86
- Gaffar Okkan 20, 23, 24
- Gazze Ablukası 65, 81
- Gezi Olayları 95
- Gülen Cemaati 82, 87, 101, 102
- Gülen Hareketi 73
- Habur Kapısı 69
- Hasan Aksoy 75
- Hayrünnisa Hanım 55
- Hilmi Özkök 75
- Hrant Dink Suikastı 50

- Hüsamettin Özkan 19
- İbrahim Fırtına 86
- İlker Başbuğ 62, 76, 91
- İŞİD 101, 102, 104, 105, 106, 110, 113
- Işık Koşaner 75
- İsmail Cem 19, 20
- Kaddafi 88
- Kafes Eylem Planı 72
- Kemal Derviş 18, 19, 20, 29, 45
- Kıbrıs Sorunu 28, 46
- Kılıçdaroğlu 67, 112
- Kobani Olayları 101, 106, 109, 110, 112
- Kürt Sorunu 28, 46, 48, 67, 68, 115
- Lefter Küçükandonyanis 91
- Mavi Marmara 71, 79, 80, 81
- Metin Ataç 86
- milli görüş 19
- Milli Görüş 27, 29, 62
- Milli Güvenlik Kurulu 18, 27, 38, 39, 40, 77, 100
- MİT tırları 101, 102
- Montrö Anlaşması 73, 74
- Muammer Aksoy 20
- Muammer Güler 102
- Mursi 90, 91
- Musul Başkonsolosluğu 101, 104
- Necdet Özel 99
- Necip Hablemitoğlu 20
- Neşet Ertaş 91
- Netanyahu 81
- Obama 66, 81
- OHAL 117
- Ortadoğu Sorunu 28
- Oslo Görüşmeleri 67, 96
- Osmanlı 54, 87, 89, 106, 115
- Özden Örnek 86
- Peres 65
- Poyrazköy 72
- Putin 114
- Rauf Denktaş 91
- Rıza Sarraf 100, 102
- Saddam 16, 17, 32, 47
- Salih Müslim 88, 110
- San Marco amfibi gemisi 16
- Selahattin Demirtaş 111, 112
- Sessiz Çığlık 76, 85
- şike davası 76
- Şike Davası 91
- Sisi 91, 95
- Şivan Perver 96
- Soma Maden Kazası 101, 103
- Süleyman Şah Türbesi 103, 110
- Tahrir Meydanı 89, 90
- Tansu Çiller 20
- Tito 12, 31, 32
- Turan Dursun 20
- Türban Davası 57
- Turgut Özal 20
- Türki Cumhuriyetleri 15
- Türk-Yunan İlişkileri 28
- Uğur Mumcu 20
- Uğur Yiğit 75, 86
- Uludere 85
- Varşova Paktı 11, 12, 13, 15
- Yalçın Akdoğan 109
- Zafer Çağlayan 102